

TZ: 75 let nitrooční čočky – revoluce v léčbě šedého zákalu

(PRAHA, 27. 11. 2024) Ve vyspělých zemích nitrooční čočka výrazně pomohla k léčbě slepoty ve stáří. Nitrooční čočka je jedním z největších vynálezů moderní medicíny. Nápad nejen odstranit postiženou čočku, ale nahradit ji právě čočkou umělou, se v praxi používá už 75 let. Vynalezl ji britský oční lékař sir Harold Ridley. „Nápad vyrobit ji měl už v polovině 30. let. Poprvé ji ale použil až 29. listopadu 1949. Ta úplně první byla z polymethylmethakrylátu, který my známe jako plexisklo,“ popisuje přednosta Oftalmologické kliniky FNKV Pavel Studený.

Čočka se záhy dostala do Spojených států. Pozadu nezůstali ani Čechoslováci. „Už v roce 1953 nápad vyzkoušeli i tuzemští lékaři. Československo tak bylo druhou evropskou zemí po Velké Británii, kde byla implantována umělá nitrooční čočka,“ doplňuje přednosta Oční kliniky dětí a dospělých 2. LF UK Martin Hložánek.

V současnosti jde o vůbec nejčastěji prováděnou operaci v medicíně, jen v Česku ji ročně absolvuje 150 tisíc lidí. Operaci katarakty zabrání oslepnutí. Může ale taky pomoci ochránit před demencí. Tuto informaci před třemi lety zveřejnili harvardští odborníci v prestižním časopisu JAMA Internal Medicine. „Dnes víme, že operace katarakty přináší pacientovi 2,6 roku života ve zdraví navíc. Jsou tak ekonomicky efektivní, díky nim mohou zůstat lidé i ve starším věku soběstační.“ vysvětluje Pavel Studený.

V současnosti mohou lékaři nabídnout hned několik různých čoček, kterými lze tu zakalenou nahradit. Vyrábějí se především z akrylátu. „Variant je celá řada. Máme k dispozici například torické čočky, které redukují astigmatismus, nebo čočky multifokální, které umožňují vidět na dálku, střed i blízko. Ty ale mohou způsobit optické fenomény především za horšího osvětlení,“ říká lékařka z České společnosti refrakční a kataraktové chirurgie a Očního Centra Praha Andrea Janeková. Takovým lidem potom lékaři doporučují speciální čočky s rozšířeným ohniskem.

Jak je to s úhradou operace a čoček ze zdravotního pojištění?

- operace šedého zákalu + implantace nitrooční čočky hrazené dle Úhradové vyhlášky ze zdravotního pojištění
- operace šedého zákalu + některá z prémiových čoček – výkon hradí pojišťovna, pacient přispívá na speciální vyšetření, které je nutné provést v souvislosti s vhodným výběrem prémiové čočky pro pacienta

Jak probíhá operace nitrooční čočky?

Zakalená čočka se pomocí ultrazvuku nebo laseru rozdrťí na menší části a odstraní se pomocí sání z oka ven. Pro tento účel chirurg do oka vstupuje řezem o velikosti přibližně 2 mm. Pacient má během výkonu oko znecitlivěné lokálními anestetickými kapkami. Do obalu původní čočky je následně vložena umělá nitrooční čočka.

Jak ovlivňuje šedý zákal vidění?

